

Aleksandar Životić, **Forsiranje peska, Odred JNA na Sinaju**. Beograd : Medija centar »Odbrana«, 2011. 244 str. ilustr. (Biblioteka Vojna knjiga, br. 1688)

Zunanjepolitična aktivnost socialistične Jugoslavije je bila v posameznih odbojih v desetletjih po drugi svetovni vojni različno intenzivno vključena v najodmevnejše mednarodne dogodke. Mlajšim generacijam je tako manj znano, da so jugoslovanski vojaki sodelovali tudi kot del modrih čelad v mednarodnih mirovnih misijah. Častniki in vojaki JLA so v okviru modrih čelad sodelovali v operacijah na Sinaju. Modre čelade so bile na Sinaj poslane po vojni jeseni 1956 in so tam ostale do junijske vojne 1967. Zanimiva je omemba avtorja, da je bila to prva mednarodna misija vojske s področja Jugoslavije, če ne štejemo ad hoc udeležbo črnogorskih enot pri razmejitvi sprtih Grkov in Turkov na Kreti leta 1897.

Životićeva knjiga je razdeljena na štiri poglavja, ki sledijo predgovoru. Dodan je še sklep in nekaj preglednic in obsežna bibliografija.

Poglavje *Jugoslavija i Sueska kriza* predstavlja aktivnosti Jugoslavije v času sueške krize jeseni 1956. Združeni narodi in njihov Varnostni svet sta bila vključena v reševanje krize. Poleg jugoslovanske aktivnosti v OZN je predstavljena tudi jugoslovanska aktivnost na samem Bližnjem vzhodu. Avtor se dotakne tudi vojaških vidikov, saj predstavlja tudi razmišljanja in delo jugoslovanskega vojaškega vrha v času krize.

V naslednjem kratkem poglavju so predstavljene priprave in odhod odreda JLA na Sinaj. Prevoz odreda JLA je bil izpeljan v zadnji tretjini novembra 1956. 21. novembra so enote začeli prevažati iz Zagreba v Šibenik in od tam z ladjami v Port Said. Tam so ladje pristale na praznični Dan republike 29. novembra 1956. Sledil je premik v tabor.

Najobsežnejše poglavje je namenjeno predstavitvi dela odreda in vsakdanjega življenja na terenu. Osnovna naloga mirovnih sil je bilo vzpostavljanje cone med egiptovsko in izraelsko vojsko in onemogočanje neposrednega stika med njima. V praksi je to pomenilo neprestano patroljiranje na razmejitvenih črtah. Životić podrobno opisuje sisteme poveljevanje, taktične postopke izvajanja nadzora na razmejitveni črti, različne vidike izobraževanja vojakov, predvsem seveda v vojaških veščinah. Zelo pomembno vlogo so imeli prevajalci, saj je bila večina jugoslovanskih častnikov nevešča angleškega jezika. V začetku je bilo v odredu pet do šest prevajalcev, potrebnih pa bi jih bilo vsaj petnajst. Sčasoma so ob zamenjevanju kadrov večjo pozornost namenjali iskanju častnikov, ki bi obvladali tuj jezik

in podobno se je tudi v moštvo skušali vključiti vojake, ki bi znali angleško. Pri svojem delu se je odred srečeval tudi z različnimi nevarnostmi in najhujše so bile mine. V nesreči, ko je kamion zapeljal na mino je bil junija 1957 en vojak mrtev.

Posebno poglavje je namenjeno zaostrovanju krize spomladi 1967 in izbruhu junijske vojne. V tej arabsko-izraelski vojni se je jugoslovanski odred znašel na bojišču. Po prvem šoku so sledile priprave za umik vojakov JLA. Razmišljanja o umiku prek El Ariša ali Gaze so bila spoznana za zmotna, saj JLA ni bila opremljena za desantno vkrcavanje, poleg tega pa so na tem območju potekali spopadi. Nazadnje je bil dosežen dogovor in po osebnem ukazu generala Mošeja Dajana, so bili jugoslovanski vojaki prepeljeni z izraelskimi avtobusi v pristanišče Ašdod in od tam z ladjo Istra v domovino.

V prilogah nam Životić predstavi nekaj zanimivih seznamov o prehrani vojakov (prehranjevalne tablice po vrsti hrane) in sestavi odreda (seznam častnikov, poveljnikov in številčnega stanja odreda). Sledi še pregled literature in arhivskega gradiva. V knjigi pogrešamo seznam imen, težava pa je tudi slikovno gradivo. Knjiga je opremljena s fotografijami, kjer pa manjkajo podnapisi, tako da smo prikrajšani za podrobnejše podatke o sliki. *Forsiranje peska* je knjiga, ki je zanimiv prispevek k poznavanju jugoslovanske vključenosti v mednarodno politiko v hladni vojni.

Bojan Balkovec